

specifikace: věcná příslušnost okresních soudů k požadavku žalujícího družstva na vyklizení prostoru sloužícího k podnikání žalovaným členem družstva, a to za situace, kdy se spor svoji podstatou neváže na účast žalovaného v družstvu a práva vyplývající z této účasti, ale výlučně na to, zda (ne)došlo k zániku příslušného nájemního poměru na podkladě výpovědi žalobce, která byla dána pro porušení povinností žalovaným podle příslušné nájemní smlouvy.

§ 9 odst. 1 o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. c) o. s. ř.

Ncp 449/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného v právní věci

žalobce:	„Bytové družstvo 265“, IČO 25006410 sídlem tř. Budovatelů 2930/154, 434 01 Most zastoupené advokátkou JUDr. Miroslavou Zlatníkovou sídlem Čsl. armády 1676/86, 434 01 Most
proti žalované:	K. K., IČO XY zastoupená advokátem Mgr. Eduardem Belšánem sídlem Berounská 107, 270 61 Lány

o vyklizení prostoru sloužícího k podnikání,

vedené u Okresního soudu v Mostě pod sp. zn. 44 C 16/2020, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobce se jako vlastník objektu, ve kterém se nachází příslušný prostor sloužící k podnikání (dále též „Nebytový prostor“), domáhá svou žalobou podanou dne 17. 2. 2020 u Okresního soudu v Mostě (dále jen „předkládající soud“) po žalované vyklizení Nebytového prostoru. Uvedený žalobní požadavek žalobce odůvodnil tím, že žalovaná je členkou žalobce a podnikající fyzickou osobou, které žalobce na základě smlouvy o nájmu nebytového prostoru člena družstva ze dne 15. 2. 2008 (dále jen „Nájemní smlouva“) přenechal za účelem provozování podnikatelské

činnost na dobu neurčitou do nájmu Nebytový prostor. Následně, a to z důvodu toho, že žalovaná měla Nebytový prostor přenechat v rozporu se čl. IV. odst. 6.3 Nájemní smlouvy bez výslovného písemného souhlasu žalobce do podnájmu třetí osobě, žalobce podle svých tvrzení, a to po předchozí výzvě k nápravě, přistoupil k výpovědi z nájmu Nebytového prostoru. Podle žalobce přitom nájemní poměr žalované k Nebytovému prostoru na základě výpovědi skončil dne 30. 9. 2019, a žalovaná má proto nadále uvedený prostor užívat bez právního důvodu.

2. Předkládající soud předložil věc Vrchnímu soudu v Praze (dále jen „nadřízený soud“) k rozhodnutí podle § 104a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), bez dalšího s tím, že žalovaná vznesla námitku nedostatku věcné příslušnosti soudu, k níž se vyjádřil žalobce.
3. Žalovaná svou námitku odůvodnila tím, že je členkou žalujícího družstva, a proto se nejedná „o běžný spor o vyklizení nemovitosti, když se jedná o vztah a spor mezi družstvem a jeho členem ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 lit. e) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů“, „jelikož: - Žalovaná je členem Žalobce - Žalované byl přidělen do nájmu nebytový prostor - Žalobce odeslal listinu nazvanou jako výpověď z nájmu, ale nedodržel postup ve smyslu čl. 61 bod 12. lit. f) Stanov ve spojení s čl. 57 bod 2 lit. i) Stanov (základní rozbor ad b) tohoto podání) - viz i čl. 42 odst. 3 Stanov“, a proto se tak jedná „de facto i de iure o spor mezi členem družstva a družstvem samotným, kde je dána výlučná příslušnost pro krajský soud, in concreto pak Krajský soud v Ústí nad Labem“.
4. Žalobce ve svém vyjádření k námitce žalované konstatoval, že nesdílí názor žalované, když spor se nijak nedotýká žalované jakožto členky družstva, ale toliko žalované jakožto nájemkyně nebytového prostoru (prostoru sloužícího k podnikání), a to nikoliv z titulu jejího členského vztahu s družstvem, ale z titulu smlouvy o nájmu nebytového prostoru.
5. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř., nestanoví-li zákon jinak, jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy.
6. Podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních poměrů, které souvisejí se zakládáním obchodních korporací, ústavů, nadací a nadačních fondů, a ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci.
7. Jak v odstavci 1. konstatováno, žalobce se z titulu vlastnického práva k objektu, v němž se nachází Nebytový prostor, domáhá proti žalované vyklizení uvedeného prostoru s tvrzením, že původní nájemní poměr žalované k tomuto prostoru již skončil, a to na podkladě příslušné výpovědi dané ze strany žalobce.
8. Právě zmíněné vymezení předmětu sporu v žalobě (jež je přitom určující pro stanovení věcné příslušnosti soudů ve sporném občanském soudním řízení - viz například usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10) nemůže vést k závěru, který v rámci příslušné námitky zastává žalovaná, totiž že v této věci je založena věcná příslušnost krajských soudů podle speciálního ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.
9. Při výkladu § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. je třeba vycházet z toho, že věcná příslušnost podle tohoto zákonného ustanovení je dána (výlučně) tehdy, „když se spor svoji podstatou váže na účast“ člena v družstvu a „práva vyplývající z této účasti“ (viz například nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 1490/18, zejména odstavce 23. jeho odůvodnění); jinak řečeno, pro aplikaci dotčeného ustanovení nepostačuje, aby existoval spor mezi družstvem a jeho členem, nýbrž je zapotřebí, aby základ sporu spočíval právě v členském poměru k družstvu.
10. Při promítnutí obecných úvahových východisek uvedených v předchozím odstavci (9.) odůvodnění do poměrů projednávané věci lze uzavřít, že za situace, kdy žalobce svůj žalobní

požadavek odvozuje v zásadě od okolnosti, že žalovaná má podle jeho názoru užívat Nebytový prostor v současnosti bez právního důvodu, když důvod spočívající v existenci předchozího nájemního poměru k uvedenému prostoru na základě Nájemní smlouvy měl zaniknout na podkladě příslušné výpovědi ze strany žalobce, nejedná se o spor, který by vyplýval z účasti žalované (jejím členství) na obchodní korporaci (v žalujícím družstvu). Základ (podstata) sporu zde totiž nespočívá v členství žalované v žalujícím družstvu, ale v tom, zda (či nikoli) došlo k zániku příslušného nájemního poměru žalované k Nebytovému prostoru, a to na základě výpovědi, již žalobce opírá o porušení příslušného ustanovení Nájemní smlouvy žalovanou jako nájemkyní. Zodpovězení otázky toho, zda žalobce (ne)dodržel při výpovědi postup, že jeho představenstvo má (podle příslušné úpravy ve stanovách žalobce, na níž v rámci své námitky obecně odkázala žalovaná) rozhodovat o pronájmu nebytových prostor a že jeho členská schůze má rozhodovat o odvolání proti rozhodnutí jeho předsedy, popř. místopředsedů, členů představenstva či předsedy a členů kontrolní komise, přitom nemá z hlediska dotčeného § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. žádný význam, když uvedená úprava by žalující družstvo zavazovala pojmově rovněž v případě, že by výpověď směřovala proti nájemci, kterou by byla osoba stojící - jako nečlen - vně družstva.

11. Vzhledem ke všemu shora konstatovanému nadřízený soud uzavírá, že k žalobnímu požadavku v této věci jsou věcně příslušné okresní soudy ve smyslu obecné úpravy věcné příslušnosti soudů pro sporné občanské soudní řízení obsažené v § 9 odst. 1 o. s. ř., když se nejedná o věc, pro kterou by zákon zakládal speciální věcnou příslušnost soudů krajských. Taková speciální úprava totiž není obsažena nejen v uvažovaném (ve smyslu nepřipadné námitky žalované) ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., ale ani v žádném jiném ustanovení zákonné povahy.
12. Proto nadřízený soud ve výroku tohoto usnesení rozhodl tak, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy (§ 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 1. července 2020

JUDr. František Kučera
předseda senát

